

Л.Д. Калюжна<sup>1</sup>, М.В. Пацеля<sup>1</sup>,  
А.М. Бойчук<sup>2</sup>, О.Б. Миرونюк<sup>2</sup>, Н.О. Іллічова<sup>2</sup>

<sup>1</sup>Національна медична академія післядипломної освіти імені П.Л. Шупика МОЗ України, Київ

<sup>2</sup>Київська міська клінічна шкірно-венерологічна лікарня

## Оцінка ефективності лікування препаратом «Цитеал» при інфекційних дерматозах та вугровій хворобі

Під нашим спостереженням перебували 40 хворих: з вугровою хворобою — 20 осіб; з інфекційною екземою — 12; з піодермією — 8. Мета дослідження — оцінити ефективність та безпечність препарату «Цитеал» при лікуванні вугрової хвороби та інфекційних дерматозів. До початку лікування всім хворим було проведено бактеріологічне дослідження уражених ділянок шкіри з метою визначення та ідентифікації збудника. «Цитеал» володіє протизапальними властивостями, виявляє бактерицидну дію щодо мікроорганізмів роду *Staphylococcus*. Терапевтичний ефект при використанні розчину «Цитеал» настає через 15 діб після його застосування. «Цитеал» можна застосовувати як рідке мило для очищення та промивання вогнищ ураження один—два рази на добу при вказаних вище нозологіях. Для хворих з вугровою хворобою використовувати в розведенні 1 : 10 для локальної обробки запальних елементів. «Цитеал» — ефективний антисептичний препарат з доброю переносимістю, що заслуговує на широке використання для лікування множинних неспецифічних шкірних захворювань.

### Ключові слова

Інфекційна екзема, піодермія, вугрова хвороба, лікування.

Інфекційні дерматози часто виявляють у повсякденній медичній практиці. За даними ВООЗ, вони становлять третину інфекційних дерматологічних захворювань, причому 30 % хворих тимчасово втрачають працездатність. Значна кількість цих інфекцій мають невідому етіологію, можуть бути як бактеріального, так і грибкового походження.

Інфекційні дерматози можуть виникати первинно і як ускладнення інших захворювань шкіри (корости, атопічного дерматиту, екземи, трофічних виразок, променевих і травматичних уражень). Інфікування відбувається внаслідок потрапляння на шкіру збудників захворювання із зовнішнього середовища або через активацію і проникнення резидентних мікроорганізмів, що є на шкірі та слизових оболонках.

Інфекційні дерматози виникають у разі порушення цілісності рогового шару епідермісу, що є природним бар'єром на шляху проникнення збудника в шкіру. Розвиток піодермій про-

вокують різноманітні чинники: переохолодження, перегрівання з посиленням потовиділенням і мацерацією, забруднення шкіри, мікротравми, агресивні хімічні агенти, хронічні інтоксикації, захворювання органів травлення, вогнища хронічної гнійничкової інфекції, імунний дисбаланс, ендокринні захворювання (цукровий діабет).

Виникнення і перебіг цих захворювань залежить від взаємовідносин мікроорганізму та інфікованого макроорганізму. Інфекційні дерматози вирізняються різноманітністю клінічних виявів, схильністю до рецидивів, хронізації і торпідного перебігу.

Вугрова хвороба (ВХ) — один з найпоширеніших дерматозів, що призводить до косметичних дефектів шкіри. В основі патогенезу ВХ лежать: гіпертрофія сальних залоз; гіперпродукція секрету сальних залоз; фолікулярний гіперкератоз; посилене розмноження *Propionibacterium acne* в анаеробних умовах з подальшим запален-

ням. Методи етіопатогенетичної терапії різноманітні і залежать від гостроти, тяжкості й форми патологічного процесу. Головними ланцюгами патогенезу вугрової висипки є андрогензалежна надлишкова продукція шкірного сала, що порушує процес зроговіння у фолікулі, множинна обструкція протоків сальних залоз, проліферація бактеріальної флори.

Лікування цих хвороб шкіри і дерматозів вторинного інфікування неможливе без застосування антисептичних препаратів. Саме тому вони не втрачають своєї важливості серед арсеналу медикаментозних засобів для дерматологічного застосування. З появою нового антисептичного препарату ми очікуємо на добрий терапевтичний ефект широкого спектра антибактеріальної та протигрибової дії.

Перспективним є антисептичний розчин широкого спектра дії «Цитеал». Це антисептичний розчин для зовнішнього застосування, що містить:

- хлоргексидин (катіонний антисептик класу бігуанідів);
- гексамідин (катіонний антисептик класу діамідинів);
- хлоркрезол (належить до класу галогенованих фенолів).

«Цитеал» є м'яким антисептиком бактеріостатичної, протигрибової і трихомонадоцидної дії. Препарат має протисвербіжну дію, не забарвлює і не подразнює шкіри та слизових оболонок, не спричинює фотосенсибілізації, не порушує кислотно-лужного балансу шкіри (рН = 5).

**Показання для застосування.** Антисептична обробка шкіри і слизових оболонок при бактеріальних і грибкових ураженнях (мікоз, екзема, акне, виразки, попрілість, бактеріальні дерматози, профілактика інфекцій, що передаються статевим шляхом), а також за схильності до розвитку суперінфекцій. Препарат призначений лише для зовнішнього застосування. Використовують як рідке мило нерозведеним або після розведення водою у співвідношенні 1 : 10. Після аплікації оброблену ділянку промивають великою кількістю води.

Мета дослідження — оцінити ефективність і безпечність препарату «Цитеал» у пацієнтів з вугровою хворобою та інфекційними дерматозами.

### Матеріали та методи

Під спостереженням перебували 40 хворих, які були на стаціонарному лікуванні у Київській міській клінічній шкірно-венерологічній лікарні. Критерії включення пацієнтів у дослідження: вугрова хвороба — 20 осіб; інфекційна екзема — 12; піодермія — 8. У 12 обстежених пацієнтів з інфек-

Таблиця 1. Збудники

Тип збудника	Вугрова хвороба	Інфекційна екзема	Піодермія
<i>S. aureus</i>	12	8	4
<i>S. epidermidis</i>	1	—	2
<i>S. saprophyticus</i>	—	1	1
<i>S. haemolyticus</i>	7	3	1

ційною екземою патологічний процес локалізувався на нижніх кінцівках. Серед 8 пацієнтів з піодермією у 6 випадках патологічний процес розвинувся на нижніх та верхніх кінцівках, у 2 — на обличчі.

Хворих класифіковано за тяжкістю і стадією захворювання:

- *Ступінь тяжкості захворювання:*

- тяжкий — 6;
- середній — 25;
- легкий — 9.

- *Стадії захворювання:*

- гостра — 28;
- підгостра — 3;
- хронічна — 9.

Усі обстежені отримували традиційну загальноприйнятну терапію. У 5 випадках хворим було призначено системну антибіотикотерапію: з тяжким ступенем — 3; з піодермією — 2.

До початку лікування всім пацієнтам проведено бактеріологічне дослідження уражених ділянок шкіри з метою визначення та ідентифікації збудника. Матеріал з вогнищ ураження збирали прямим методом бактеріальних відбитків шляхом забору матеріалу на 5 % кров'яний агар. Ідентифікували мікроорганізми традиційними методами на підставі морфологічних, тинкторіальних та біохімічних властивостей мікроорганізмів. Контрольне дослідження мікробного стану шкіри в обстежених групах проводили після лікування.

### Результати та обговорення

У більшості хворих у патологічних вогнищах мікробний пейзаж був представлений мікроорганізмами роду *Staphylococcus* (табл. 1).

Після використання препарату «Цитеал» протягом 15 діб кількість мікроорганізмів у вогнищах патологічного процесу значно зменшилася, що підтверджує його високу терапевтичну ефективність.

Методика лікування обстежених хворих була однаковою. Місця шкірних уражень обробляли вранці та ввечері. Розчин «Цитеал» розводили

Таблиця 2. Ефективність «Цитеалу» при різних нозологіях через 15 діб

Тип захворювання	Результат			
	Позитивний	Хороший	Задовільний	Немає
Вугрова хвороба (n = 20)	14 (70 %)	3 (15 %)	2 (10 %)	1 (5 %)
Інфекційна екзема (n = 12)	8 (66,7 %)	2 (16,7 %)	1 (8,3 %)	1 (8,3 %)
Піодермія (n = 8)	6 (75 %)	1 (12,5 %)	1 (12,5 %)	0

1 : 10 і застосовували місцево 2–3 рази на добу 15 днів. При вугровій хворобі розведений розчин наносили локально на запальні елементи гігієнічними паличками. В пацієнтів з локалізацією висипань на нижніх та верхніх кінцівках розчин наносили за допомогою марлевих пов'язок, після чого ділянки уражень промивали водою. На період спостереження 5 хворих паралельно отримували системну антибіотикотерапію, інші використовували препарати для зовнішнього застосування.

Терапевтичний ефект та морфофункціональні ознаки оцінювали до, під час і після лікування.

Кінцева оцінка (табл. 2):

- позитивний результат — зникнення клінічних симптомів захворювання;
- хороший результат — зникнення більшості клінічних симптомів інфекції;
- задовільний результат — незначне поліпшення клінічних симптомів інфекції;
- відсутність результату — збереження симптомів.

З наведених даних видно, що позитивний результат у хворих з ВХ становив 70 %, хороший — 15 %, задовільний — 10 %, не було результату в 5 % хворих. Серед пацієнтів з інфекційною екземою позитивного результату досягнуто у 66,7 %, хорошого — у 16,7 %, задовільного — у 8,3 % хворих, не було результату у 8,3 %. У хворих з піодерміями позитивний результат становив 75 %, а хороший та задовільний — по 12,5 %.

Після лікування всі учасники дослідження спостерігали добру переносність розчину «Цитеал». Застосовували звичайні методи клінічного контролю. Побічної дії «Цитеалу» не виявлено. Місцевих реакцій у вигляді свербіжжю, почервоніння, сухості шкіри не було протягом усього періоду

спостереження. Клінічних виявів інтоксикації, що впливають на загальний стан, не спостерігалось.

### Висновки

За період вивчення ефективності й переносимості розчину «Цитеал», що представлений компанією «П'єр Фарб», доведено його високу терапевтичну активність у лікуванні ВХ та інфекційних дерматозів. «Цитеал» має протизапальні властивості, бактеріостатично діє на мікроорганізми роду *Staphylococcus*.

Застосування антисептичного розчину «Цитеал» виявилось ефективним, безпечним, що супроводжувалося позитивною динамікою перебігу хвороби.

Пацієнти під час лікування не помічали токсико-алергічних реакцій на цей препарат.

З огляду на високу ефективність, хороший терапевтичний результат, відсутність побічних реакцій антисептичний розчин «Цитеал» доцільно рекомендувати для комплексного лікування ВХ, інфекційної екземи та інших дерматозів, що ускладнені піодермією.

«Цитеал» можна застосовувати як рідке мило для очищення та промивання вогнищ ураження один-два рази на добу при вказаних нозологіях. Хворим на ВХ препарат потрібно використовувати в розведенні 1 : 10 для локальної обробки запальних елементів. Терапевтичний ефект настає через 15 діб після застосування препарату. Вдале поєднання з антибактеріальною терапією дає додатковий терапевтичний ефект.

«Цитеал» є ефективним антисептичним препаратом з доброю переносимістю, заслуговує на широке використання для лікування множинних неспецифічних шкірних захворювань.

### Список літератури

1. Андрашко Ю.В., Галагурич О.М. Оценка эффективности препарата Фузидерм при гнойничковых инфекциях кожи и угревой болезни // Клінічна імунол., алергол., інфектол.— 2007.— № 1 (06).— С. 71–72.
2. Кацамба А.Л., Лотти Т.М. Европейское руководство по лечению дерматологических болезней.— М., 2009.— С. 19–24.

3. Кубанова А.А., Акимов В.Г. Дифференциальная диагностика и лечение кожных болезней.— М., 2009.— С. 153–156.
4. Робин Грэхем-Браун, Джонни Бурк, Тим Канлифф. Практическая дерматология.— М., 2011.— С. 175–183.
5. Томас Хэбиф П. Кожные болезни: диагностика и лечение.— М., 2006.— С. 144–168.

Л.Д. Калюжная<sup>1</sup>, М.В. Пацеля<sup>1</sup>, А.М. Бойчук<sup>2</sup>, Е.Б. Миронюк<sup>2</sup>, Н.А. Илличова<sup>2</sup>

<sup>1</sup> *Национальная медицинская академия последипломного образования имени П.Л. Шупика МЗ Украины, Киев*

<sup>2</sup> *Киевская городская клиническая кожно-венерологическая больница*

## Оценка эффективности лечения препаратом «Цитеал» при инфекционных дерматозах и угревой болезни

Под нашим наблюдением находилось 40 больных: больные с угревой болезнью — 20 человек, с инфекционной экземой — 12, с пиодермией — 8. Цель исследования — оценить эффективность и безопасность препарата «Цитеал» при лечении угревой болезни и инфекционных дерматозов. К началу лечения всем больным было проведено бактериологическое исследование пораженных участков кожи с целью определения и идентификации возбудителя. «Цитеал» обладает противовоспалительными свойствами, проявляет бактерицидное действие в отношении микроорганизмов рода *Staphylococcus*. Терапевтический эффект при использовании раствора «Цитеал» наступает через 15 дней после его применения. «Цитеал» можно применять как жидкое мыло для очистки и промывки очагов поражения один—два раза в сутки при вышеуказанных нозологиях. Для больных с ЯБ использовать в разведении 1 : 10 для локальной обработки воспалительных элементов. «Цитеал» является эффективным антисептическим препаратом с хорошей переносимостью, что заслуживает его широкого использования для лечения множественных неспецифических кожных заболеваний.

**Ключевые слова:** инфекционная экзема, пиодермия, угревая болезнь, лечение.

L.D. Kalyuzhna<sup>1</sup>, M.V. Patselya<sup>1</sup>, A.M. Boychuk<sup>2</sup>, O.B. Myronyuk<sup>2</sup>, N.O. Illichova<sup>2</sup>

<sup>1</sup> *P.L. Shupyk National Medical Academy of Postgraduate Education Ministry of Health Care of Ukraine, Kyiv*

<sup>2</sup> *Kyiv City Clinical Dermatology and Venereology Hospital*

## Evaluating the effectiveness of treatment drug «Tsyteal» in infectious dermatoses and acne

40 patients were under our observation: 20 — with acne, 12 — with infectious eczema, 8 — with pyoderma. The purpose of the study was to evaluate the efficacy and safety of the drug «Tsyteal» in the treatment of acne and infectious dermatoses. Prior to treatment, all patients underwent bacteriological examination of affected skin areas for detection and identification of the pathogen. «Tsyteal» has anti-inflammatory properties, exhibits bactericidal action against microorganisms of *Staphylococcus* genus. Therapeutic effect occurs within 15 days after using the solution «Tsyteal». «Tsyteal» can be used as liquid soap for cleaning and flushing the lesions one — two times a day in case of the above mentioned nosology. A dilution of 1 : 10 should be used for the local treatment of inflammatory cells of patients with ulcer. «Tsyteal» is an effective antiseptic agent with good tolerability that deserves for a widespread use in the treatment of multiple non-specific skin diseases.

**Key words:** infectious eczema, pyoderma, acne, treatment. □

### Дані про авторів:

**Калюжна Лідія Денисівна**, д. мед. н., проф., зав. кафедри дерматовенерології НМАПО імені П.Л. Шупика МОЗ України 04209, м. Київ, вул. Богатирська, 32. Тел. (044) 413-53-52, тел./факс: (044) 249-46-56. E-mail: derma-nmapo@ukr.net

**Пацеля Маргарита Василівна**, к. мед. н., асистент кафедри дерматовенерології НМАПО імені П.Л. Шупика МОЗ України

**Бойчук Андрій Михайлович**, лікар-дерматовенеролог Київської міської клінічної шкірно-венерологічної лікарні

**Миронюк Олена Борисівна**, лікар-дерматовенеролог Київської міської клінічної шкірно-венерологічної лікарні

**Ілличова Ніла Олексіївна**, лікар-бактеріолог Київської міської клінічної шкірно-венерологічної лікарні